

ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 17ης Σεπτεμβρίου 1998 *

Στην υπόθεση T-271/94 (92),

Eugénio Branco, Ld.^a, εταιρία πορτογαλικού δικαίου, με έδρα τη Λισσαβόνα, εκπροσωπούμενη από τον Bolota Belchior, δικηγόρο Vila Nova de Gaia, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο το δικηγορικό γραφείο του Jacques Schroeder, 6, rue Heine,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από την Ana Maria Alves Vieira και τον Knut Simonsson, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση καθορισμού των δικαστικών εξόδων κατόπιν της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 11ης Ιουλίου 1996, T-271/94, Branco κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. II-749),

* Γλώσσα διαδικασίας: η πορτογαλική.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. Azizi, Πρόεδρο, R. García-Valdecasas και M. Jaeger, δικαστές,

γραμματέας: H. Jung

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

Το ιστορικό της υποβολής της αιτήσεως

- ¹ Με δικόγραφο της 22ας Ιουλίου 1994, το οποίο πρωτοκολλήθηκε με τον αριθμό T-271/94, η εταιρία Eugénio Branco, Ld.^a (στο εξής: Branco), εταιρία πορτογαλικού δικαίου με έδρα τη Λισσαβώνα, άσκησε προσφυγή ακυρώσεως κατά μιας αποφάσεως που φέρεται ότι έλαβε η Επιτροπή, με την οποία, αφενός, απορρίφθηκε η υποβληθείσα από την προσφεύγουσα αίτηση καταβολής του υπολοίπου των χρηματοδοτικών συνδρομών που της είχε χορηγήσει το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (στο εξής: ΕΚΤ), και, αφετέρου, μειώθηκαν οι εν λόγω χρηματοδοτικές συνδρομές και αναζητήθηκαν τα ποσά που είχαν ήδη καταβάλει το ΕΚΤ και το πορτογαλικό Δημόσιο.
- ² Με απόφαση της 11ης Ιουλίου 1996, T-271/94, Branco κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. II-749), το Πρωτοδικείο έκρινε την προσφυγή απαράδεκτη, πλην όμως καταδίκασε την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

- 3 Με μη χρονολογημένο έγγραφο, η Branco ζήτησε από την Επιτροπή την απόδοση των εξόδων και των δικηγορικών αμοιβών που είχε καταβάλει, ήτοι ποσού 2 633 319 πορτογαλικών εσκούδων (ESC).
- 4 Με έγγραφο της 18ης Απριλίου 1997, η προσφεύγουσα υπέβαλε εκ νέου το αίτημά της.
- 5 Η Επιτροπή δεν απάντησε στα έγγραφα αυτά.

Αιτήματα των διαδίκων και διαδικασία

- 6 Με δικόγραφο που κατέθεσε στις 9 Οκτωβρίου 1997, η Branco υπέβαλε αίτηση καθορισμού των δικαστικών εξόδων, δυνάμει του άρθρου 92, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ζητώντας από το Πρωτοδικείο:
 - να καθορίσει το ποσό των δικαστικών εξόδων που μπορούν να αναζητηθούν σε 2 633 318 ESC·
 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα έξοδα της παρούσας διαδικασίας καθορισμού των δικαστικών εξόδων.
- 7 Στις 11 Δεκεμβρίου 1997, η Επιτροπή υπέβαλε τις παρατηρήσεις της, με τις οποίες ζήτησε από το Πρωτοδικείο:
 - να κηρύξει την αίτηση απαράδεκτη·
 - να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

- 8 Με έγγραφο της 18ης Φεβρουαρίου 1998, το Πρωτοδικείο ζήτησε από την Επιτροπή να διευκρινίσει αν αμφισβητεί το ποσό των εξόδων των οποίων την απόδοση ζητεί η Branco και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, για ποιους λόγους.
- 9 Με έγγραφο της 10ης Μαρτίου 1998, η Επιτροπή απάντησε ότι αμφισβητούσε το ποσό αυτό με την αιτιολογία ότι ήταν υπερτιμημένο. Η Επιτροπή ισχυρίστηκε, αφενός, ότι τα υπομνήματα που υποβλήθηκαν στην υπόθεση T-271/94 και στην υπόθεση T-85/94, στην οποία είχε υποβληθεί επίσης αίτηση καθορισμού των δικαστικών εξόδων, παρουσίαζαν ομοιότητες και, αφετέρου, ότι ο αριθμός των ωρών που αφιέρωσε ο εκπρόσωπος της Επιτροπής στην υπόθεση T-271/94 αντιπροσώπευε το ήμισυ περίπου των ωρών που προέβαλε η Branco.

Επί του παραδεκτού

- 10 Η Επιτροπή προβάλλει το απαράδεκτο της αιτήσεως καθορισμού των δικαστικών εξόδων, με την αιτιολογία ότι τα αιτούμενα δικαστικά έξοδα δεν είχαν αμφισβητηθεί προγενέστερα και ότι δεν υφίσταται «πραγματική απόδειξη της αμφισβήτησεως αυτής ενώπιον της αρμόδιας αρχής».
- 11 Η Επιτροπή τονίζει ότι η Branco απηύθυνε την αίτησή της αποδόσεως των δικαστικών εξόδων στη Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΓΔ XX). Όμως, η εν λόγω Γενική Διεύθυνση δεν είναι αρμόδια να προβαίνει στην καταβολή των δικαστικών εξόδων. Στην πραγματικότητα, η αρμοδιότητα αυτή ανήκει στην αρμόδια για οικονομικά θέματα ομάδα της Νομικής Υπηρεσίας. Η Branco το γνωρίζει εκ πείρας, όπως προκύπτει από τις επιστολές που ανταλλάχθηκαν στο πλαίσιο των διαδικασιών T-89/94 (92) και T-89/94 (122) (92).

- 12 Επιβάλλεται η παρατήρηση ότι το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν απάντησε ούτε έκανε δεκτές τις αιτήσεις αποδόσεως των δικαστικών εξόδων πρέπει, ενόψει της απαντήσεώς της της 10ης Μαρτίου 1998 στην από 18 Φεβρουαρίου 1998 ερώτηση του Πρωτοδικείου, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ισοδυναμεί με αμφισβήτηση σχετικά με τα έξοδα που μπορούν να αναζητηθούν, υπό την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 13 Το επιχείρημα κατά το οποίο η αίτηση αποδόσεως δεν υποβλήθηκε στην αρμόδια υπηρεσία πρέπει να απορριφθεί. Στην υπηρεσία της Επιτροπής που παρέλαβε την αίτηση αυτή εναπέκειτο να τη διαβιβάσει στην αρμόδια υπηρεσία, δεδομένου ότι το παραδεκτό μιας αιτήσεως καθορισμού των δικαστικών εξόδων δεν μπορεί να εξαρτάται από την εσωτερική οργάνωση του οργάνου που καταδικάστηκε στα εν λόγω έξοδα.
- 14 Επομένως, η ένσταση απαραδέκτου που αντέταξε η Επιτροπή πρέπει να απορριφθεί.

Επί της ουσίας

- 15 Η προσφεύγουσα εκθέτει ότι το ποσό των 2 633 319 ESC, το οποίο ζητεί, συναπαρτίζεται από ποσό 293 319 ESC, ως έξοδα ταξιδιού και διαμονής, ποσό 1 170 000 ESC, ως αμοιβή δικηγόρου, και ποσό 1 170 000 ESC, ως αμοιβή ενός οικονομολόγου τον οποίο είχε προσλάβει.
- 16 Όσον αφορά τα έξοδα ταξιδιού και διαμονής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, επειδή η επ' ακροατηρίου συζήτηση έγινε το πρωί, ο δικηγόρος της χρειάστηκε να ταξιδέψει την παραμονή και να διαμείνει στο Λουξεμβούργο. Η προσφεύγουσα διευκρινίζει ότι η πιο οικονομική διαδρομή μεταξύ Porto και Λουξεμβούργου ήταν η πτήση Porto-Παρίσι, και στη συνέχεια σιδηροδρομικώς Παρίσι-Λουξεμβούργο. Περαιτέρω, για την επιστροφή χρειαζόταν μια διανυκτέρευση σε ξενοδοχείο στο Παρίσι, δεδομένου ότι το τραίνο της γραμμής Λουξεμβούργο-Παρίσι έφθανε στον προορισμό του μόλις στις 18: 00 και το πρώτο αεροπλάνο της γραμμής Παρίσι-Porto αναχωρούσε μόλις στις 07: 00 την επομένη.

- 17 Όσον αφορά την αμοιβή δικηγόρου [1 000 000 ESC συν φόρο προστιθεμένης αξίας (στο εξής: ΦΠΑ) με το νόμιμο επιτόκιο του 17 %], η προσφεύγουσα διευκρινίζει ότι ο δικηγόρος της αφιέρωσε στην υπόθεση αυτή πλέον των 70 ωρών, χωρίς να συνυπολογιστεί ο χρόνος ταξιδιού. Το αιτούμενο ποσό δικαιολογείται αν ληφθεί υπόψη, μεταξύ άλλων, ο αφιερωθείς χρόνος, οι δυσχέρειες της υποθέσεως και το μέγεθος των επιδίκων ποσών. Ειδικότερα, ο δικηγόρος της προσφεύγουσας ήταν υποχρεωμένος να μελετήσει τους δύο φακέλους σχετικά με το επίδικο πρόγραμμα επαγγελματικής καταρτίσεως (100 περίπου τόμοι, περιλαμβάνοντες χιλιάδες σελίδες), να παραστεί σε διάφορες συνεδριάσεις με τους οικονομολόγους που είχαν θέσει σε λειτουργία, αναπτύξει, παρακολουθήσει, και φέρει σε πέρας τα προγράμματα επαγγελματικής καταρτίσεως, να συγκεντρώσει και να αναλύσει την κοινοτική νομολογία και τα επιστημονικά σχόλια σχετικά με το επίμαχο ζήτημα κοινοτικού δικαίου, να συντάξει το δικόγραφο της προσφυγής, να εξετάσει το υπόμνημα αντικρούσεως, να καταρτίσει το υπόμνημα απαντήσεως, να εξετάσει τις διάφορες αιτήσεις που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας και να προετοιμάσει την επ' ακροατηρίου συζήτηση.
- 18 Όσον αφορά την εργασία του προσληφθέντος οικονομολόγου, η εργασία αυτή ήταν απαραίτητη για την άσκηση της προσφυγής ακυρώσεως. Η σχετική αμοιβή δικαιολογείται ενόψει της εργασίας που επιτελέστηκε και του χρόνου που αφιερώθηκε προς τον σκοπό αυτό.
- 19 Πρέπει να υπομνηστεί ότι, κατά το άρθρο 91, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας, ως έξοδα που μπορούν να αναζητηθούν θεωρούνται «τα αναγκαία έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν οι διάδικοι λόγω της δίκης, και ιδίως τα έξοδα μετακινήσεως και διαμονής και η αμοιβή των εκπροσώπων, συμβούλων ή δικηγόρων».
- 20 Εν προκειμένω, το ποσό των 293 319 ESC καλύπτει όχι μόνον τα έξοδα ταξιδιού και διαμονής του δικηγόρου, αλλά επίσης εκείνα του João Branco. Όμως, τα έξοδα μετακινήσεως και διαμονής στα οποία υποβλήθηκαν άλλα πρόσωπα, πέραν του δικηγόρου του προσφεύγοντος, δεν μπορούν να αναζητηθούν παρὰ μόνον εάν η παρουσία των προσώπων αυτών είναι απαραίτητη για τη διεξαγωγή της διαδικασίας (διάταξη του Δικαστηρίου της 17ης Σεπτεμβρίου 1981, 24/79, Oberthür κατά Επιτροπής, Συλλογή 1981, σ. 2229, σκέψη 2). Εφόσον η παρουσία του João Branco κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση δεν ήταν απαραίτητη, τα έξοδά του ταξιδιού και διαμονής δεν μπορούν να θεωρηθούν ως «αναγκαία έξοδα» υπό την έννοια του άρθρου 91, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας. Δεδομένου ότι τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε έτσι ο João Branco αντιπροσωπεύουν το ήμισυ του αιτουμένου ποσού, μόνον το ήμισυ του

ποσού αυτού μπορεί να αναζητηθεί εν προκειμένω, ήτοι ποσό ύψους 146 660 ESC, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, στρογγυλοποιημένο στην ανώτερη μονάδα.

21 Όσον αφορά την αμοιβή του οικονομολόγου που προσέλαβε η προσφεύγουσα, από τον φάκελο της υποθέσεως δεν προκύπτει ότι η παρέμβασή του ήταν απαραίτητη. Επομένως, η αμοιβή του δεν εμπίπτει στα «αναγκαία έξοδα» υπό την έννοια του άρθρου 91, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας.

22 Όσον αφορά την αμοιβή του συμβούλου της προσφεύγουσας, πρέπει να υπομνηστεί ότι ο κοινοτικός δικαστής δεν είναι αρμόδιος να καθορίζει τις αμοιβές που οφείλουν οι διάδικοι στους δικηγόρους τους, αλλά το ποσό μέχρι του οποίου μπορούν να αναζητηθούν οι αμοιβές αυτές από τον διάδικο ο οποίος καταδικάστηκε στα δικαστικά έξοδα (διάταξη του Δικαστηρίου της 26ης Νοεμβρίου 1985, 318/82, *Leeuwarder Papierwarenfabriek* κατά Επιτροπής, Δικαστικά έξοδα, Συλλογή 1985, σ. 3727, σκέψη 2, και διάταξη του Πρωτοδικείου της 25ης Φεβρουαρίου 1992, T-18/89 και T-24/89, Ταγαράς κατά Δικαστηρίου, Δικαστικά έξοδα, Συλλογή 1992, σ. II-153, σκέψη 13). Ελλείψει κοινοτικών διατάξεων περί τιμών, το Πρωτοδικείο οφείλει να εκτιμά ελεύθερα τα στοιχεία της υποθέσεως, λαμβάνοντας υπόψη το αντικείμενο και τη φύση της διαφοράς, τη σημασία της από πλευράς κοινοτικού δικαίου, καθώς και τις δυσκολίες της υποθέσεως, τον όγκο της εργασίας που κλήθηκαν να επιτελέσουν οι εκπρόσωποι ή σύμβουλοι στο πλαίσιο της ένδικης διαδικασίας και τα οικονομικά συμφέροντα που αντιπροσώπευε η διαφορά για τους διαδίκους [διάταξη του Δικαστηρίου της 30ής Νοεμβρίου 1994, C-294/90 *DEP, Aerospace* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. I-5423, σκέψη 13, και διάταξη του Πρωτοδικείου της 17ης Απριλίου 1996, T-2/93 (92), Συλλογή 1996, σ. II-235, σκέψη 21].

23 Εν προκειμένω, η υπόθεση δεν παρουσίαζε σοβαρές δυσκολίες, ενώ η σημασία της από πλευράς κοινοτικού δικαίου ήταν περιορισμένη.

24 Προκειμένου να καθοριστεί το ποσό της αμοιβής δικηγόρου που μπορεί να αναζητηθεί πρέπει να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα:

- ο χρόνος που χρειάστηκε για τη μελέτη των πραγματικών και νομικών στοιχείων του φακέλου και τη σύνταξη των δικογράφων, ενόψει, αφενός, του επαναληπτικού χαρακτήρα της επιχειρηματολογίας που αναπτύχθηκε με το υπόμνημα απαντήσεως σε σχέση με εκείνη που είχε αναπτυχθεί στις παρατηρήσεις επί της ενστάσεως απαραδέκτου και, αφετέρου, της ασάφειας της επιχειρηματολογίας της καθής·
- η εργασία που απαιτούνταν για την προετοιμασία της επ' ακροατηρίου συζήτησεως·
- ο χρόνος που αφιέρωσε ο δικηγόρος στο ταξίδι προκειμένου να μετάσχει στην επ' ακροατηρίου συζήτηση·
- τα εμπλεκόμενα οικονομικά συμφέροντα.

25 Ενόψει των εν λόγω στοιχείων εκτιμήσεως, η αμοιβή δικηγόρου που μπορεί να αναζητηθεί ως δικαστικά έξοδα στο πλαίσιο της υποθέσεως T-271/93 πρέπει να καθοριστεί σε ποσό 1 170 000 ESC, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, με επιτόκιο 17 %.

26 Δεδομένου ότι, κατά τον καθορισμό των δικαστικών εξόδων που μπορούν να αναζητηθούν, το Πρωτοδικείο έλαβε υπόψη όλες τις περιστάσεις της υποθέσεως μέχρι το χρονικό σημείο της εκδόσεως της παρούσας διατάξεως, δεν συντρέχει λόγος να αποφανθεί χωριστά για τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν οι διάδικοι στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας καθορισμού των δικαστικών εξόδων.

27 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι τα δικαστικά έξοδα που μπορούν να αναζητηθούν ανέρχονται σε ποσό 1 316 660 ESC, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πέμπτο τμήμα)

διατάσσει:

Καθορίζει το συνολικό ποσό των εξόδων που μπορούν να αναζητηθούν στην υπόθεση T-271/94, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, σε 1 316 660 ESC.

Λουξεμβούργο, 17 Σεπτεμβρίου 1998.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

J. Azizi